

„Ben ik gek of alle alle a

➤ Vervolg van voorpagina

■ GRONINGEN (DGP) - Ben ik gek of alle anderen?, citeert Frans Haks schrijver Gerard Reve. Die vraag beheerst een groot deel van zijn bestaan in Groningen, waar hij zeventien jaar directeur van het museum was. Zeventien jaar te veel, voor zijn gevoel.

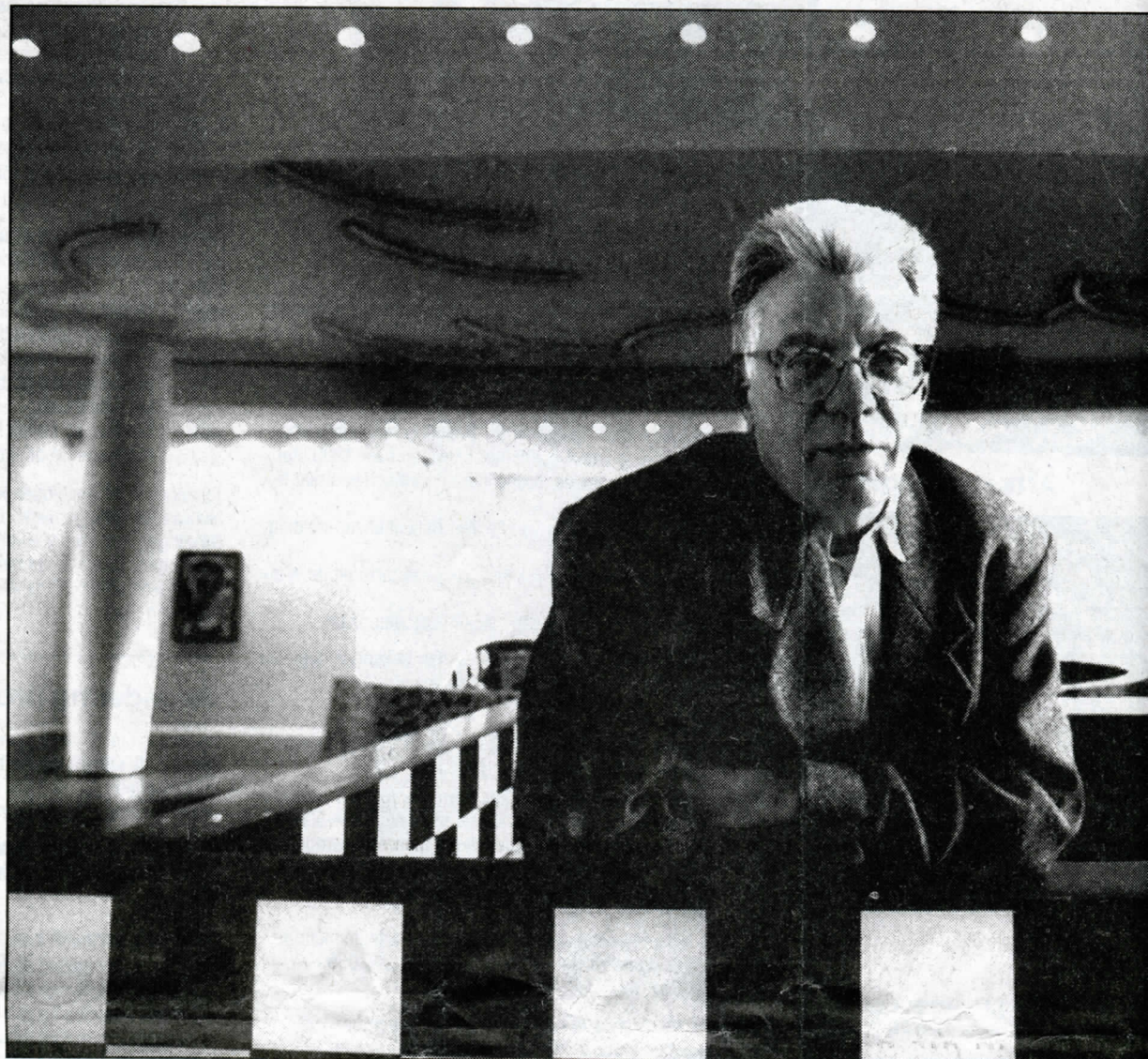
De strijd 'op leven en dood' met het museumbestuur, de aanvaringen met zijn conservatoren, de rechtszaken waarin hij beschuldigd werd van fraude en het conflict met de gemeente brachten hem op het randje van z'n uithoudingsvermogen. Het wordt breed uitgemeten in zijn 'Dagboek van een calculerende terriër'.

Dat hij bleef, door de jaren heen, verklaart hij uit zijn hang naar vastigheid. Z'n vader, ondernemer, was twee keer failliet gegaan. „Ik wilde nooit een kleine ondernemer worden. Ik wilde een vaste baan. Nu pas realiseer ik me dat dat een van de redenen is geweest waarom ik zo lang in Groningen ben gebleven. Een normaal en gezond mens zou allang gezegd hebben: lazere jullie maar op met dat eeuwige gezaag aan de poten van mijn stoel.”

Overhoop

Haks lag voortdurend overhoop met het bestuur, vooral met twee leden: ex-rechtbankpresident Gerrit Overdiep en Adri van Hijum, in die tijd directeur van kunstacademie Minerva. „Je kurit je kont niet keren of het bestuur maakt rotzooi.” En als hij gedwongen wordt met ze samen te werken schrijft hij: „Ik moet dus samen met mijn moordenaars in een hok.”

Overdiep liegt, constateert Haks, conservator Lies van Ast stookt, verpest de sfeer en lekt naar de pers. Ook de andere conservatoren krijgen ervan langs: „Ik heb niet eenmaal gezien dat ze een pot zo in een vitrine zetten dat ik er geboeid naar keek, laat staat dat ze enig benul toonden van plaatsing van vitrines. Het zijn vogeltjes die niet kunnen vliegen.”

Gedeputeerde Gerard Beukema (die Beukema) krijgt het predikaat onbetrouwbaar. Haks voelt zich bij hem een hufter in hufterland. Beukema beloofde ervoor te zorgen dat het museum extra geld zou krijgen, maar gooide het op een akkoordje met de gemeente, zodat dat extra geld er niet kwam.

Helden

Het zijn niet alleen tegenstanders en vijanden die in het boek figureren. Ook z'n helden komen ruim aan bod. Zoals architect Alessandro Mendini, ex-wethouder Ypke Gietema, die ervoor zorgde dat Haks z'n museum kon bouwen in het Verbindingskanaal. En toen-

malig Gasuniedirecteur Ton Grotens, die met 25 miljoen op de proppen kwam. Arie Wink, de nieuwe gemeentesecretaris in Groningen, komt voornamelijk jankend in beeld. Bijvoorbeeld toen de Raad van State de bouwvergunning van het museum schorste. Haks: „Hij zei me dat als ik een mooie meid was geweest, hij bij me in bed gekropen zou zijn om zich af te reageren. Het kwam niet in me op te zeggen: doe je ogen dicht, denk dat ik een mooie meid ben, kom bij me liggen en reageer je af.”

Haks omschrijft 1991 als een rampjaar, '92 als een pokkenjaar en '93 als „jeetje meteeetje, 't was me het jaartje wel”, terwijl dat toch de

zwartste periode in zijn Groninger jaren is. Hij wordt vervolgd wegens sociale fraude en veroordeeld. In maart '94 wordt hij in hoger beroep vrijgesproken, maar de affaire blijft hem achtervolgen. „Het kan zijn dat ik fouten heb gemaakt, maar dat ik steeds getypeerd word als geldwulf of fraudeur grieft me in hoge mate, het maakt me het leven bijna onmogelijk.”

Tussen de gemeente Groningen en Haks komt het niet meer goed, ook al krijgt hij uiteindelijk een riante vertrekregeling. Als wethouder Pijlman ter gelegenheid van de opening de museummedewerkers een envelop aanbiedt - met daarin honderdvijftig

gulden verschee han Anb die hem baden er loos lekl ters, hoo rogvleug groene k alleen v maar ool de poeze uitgebrei schrijf so nukaart een per seert dar liturgie

Levens

Zijn steu die hem baden er loos lekl ters, hoo rogvleug groene k alleen v maar ool de poeze uitgebrei schrijf so nukaart een per seert dar liturgie

veel directeur van Groninger Museum

'falle alle anderen?'

◀ Frans Haks: van zenuwachtig jongetje tot zelfbewust opdringerig geval.

Foto: Harry Tielman

uniedirecteur Ton
e met 25 miljoen op
kwam. Arie Wink,
gemeentesecreta-
ningen, komt voor-
nkend in beeld. Bij-
toen de Raad van
uwvergunning van
m schorste. Haks:
dat als ik een mooie
geweest, hij bij me
ropen zou zijn om
eageren. Het kwam
op te zeggen: doe je
, denk dat ik een
d ben, kom bij me
ageer je af."

schrijft 1991 als
ar, '92 als een pok-
'93 als „jeetje me-
was me het jaartje
wijl dat toch de

zwartste periode in zijn Groninger jaren is. Hij wordt vervolgd wegens sociale fraude en veroordeeld. In maart '94 wordt hij in hoger beroep vrijgesproken, maar de affaire blijft hem achtervolgen. „Het kan zijn dat ik fouten heb gemaakt, maar dat ik steeds getypeerd word als geldwolf of fraudeur grieft me in hoge mate, het maakt me het leven bijna onmogelijk.”

Tussen de gemeente Groningen en Haks komt het niet meer goed, ook al krijgt hij uiteindelijk een riante vertrekregeling. Als wethouder Pijlman ter gelegenheid van de opening de museummedewerkers een envelop aanbiedt - met daarin honderdvijftig

gulden aan cadeaubonnen - verscheurt hij de zijne, met inhoud en al.

Levensgezel

Zijn steun en toeverlaat is Johan Anbaum, z'n levensgezel, die hem verwent met warme baden en lekker eten, uiteindelijk lekker eten. Lauwe oesters, houtsnip à la Cantara, rog vleugels met gekneusde groene korianderkorrels, niet alleen voor hun vele gasten, maar ook voor Witje en Tijger, de poezen. Haks beschrijft het uitgebreid, waardoor z'n geschrijf soms meer van een menukaart wegheeft. „Als Johan een perfecte maaltijd registreert dan is dat een vorm van liturgie, waar hij niet de pries-

ter maar de god zelve is. En die liturgie heeft vandaag zijn voltooiing gevonden op de plee, waar ik een heerlijk ruikende drol kon draaien. Mijn god openbaart zich in de prachtige vormen van mijn stront en in de opwindende geuren daarbij.” 'Dagboek van een calculerende terriër' is het verhaal van een man die een spin in het web was, maar zich steeds meer een kat in een vreemd pakhuis voelde. Niet alleen de buitenwereld staat verbaasd van hem, hijzelf ook: „Hoe is het mogelijk dat je van een heel zenuwachtig jongetje dat in tranen uitbarstte als de aandacht op hem viel, zo'n zelfbewust opdringerig geval wordt?”

926-12-97